

היום נלמד בעזרת ה':

## מועד קטן דף טו

**כגלו של עבן:** לאחר שישראל כבשו את יריחו עשה יהושע חרם שלא יקחו משללה של יריחו כלום, ועבן מעל בחרם ולקח מן השלל, שנאמר "וַיִּקַּח עֶבֶן בֶּן נְרָמִי בֶן זַבְדִּי בֶן זִרְחָ לְמִטָּה יְהוּדָה מִן הַחֶרֶם וַיִּחַר אָף יְהוָה בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל". כעונש על כך סקלו את עבן והקימו עליו גל אבנים גדול, שנאמר "וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶבֶן... וַיְקִימוּ עָלָיו גֶּל אֶבְנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

**אָבֵל חַיִּב בַּעֲטִיפַת הַרֹאשׁ:** לכסות את ראשו בבגד. לומדים זאת מכך שה' אמר ליחזקאל הנביא שלאחר שאשתו תמות במגיפה "וְלֹא תַעֲטֶה עַל שִׁפְסִים", כלומר שלא יעטוף את ראשו עד השפם כדרך האבלים, משמע שכל האבלים חייבים בעטיפת הראש.

**וְהוּן מִתַּעֲטִפִין וְכו':** לאחר שהתענו שלוש עשרה תעניות ציבור על עצירת גשמים ולא נענו, מוכח שמנודה חייב בעטיפת הראש. אָבִי זוּחָה: יתכן שמנודה לשמים (= כגון אלו שהתענו ולא נענו) חייב בעטיפת הראש כיון שהוא חמור יותר משאר מנודים.

**אָבֵל אֲסוּר בַּהֲנַחַת תְּפִילִין:** לומדים זאת מכך שה' אמר ליחזקאל הנביא שלאחר שאשתו תמות במגיפה "פֶּאֶרְךָ חֲבוּשׁ עָלֶיךָ" (= "פֶּאֶרְךָ" אלו התפילין), כלומר שלמרות שהוא אבל עליו להניח תפילין, משמע שכל האבלים אסורים בהנחת תפילין.

**וְהַצְרוּעַ לְרַבּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל:** שנוהג בו דין מצורע ואסור לשלח את קרבנותיו להקרבה.

"וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ" ... ר"ע אומר נאמר הווייה בראש וכו': נאמר "וְהַצְרוּעַ אֲשֶׁר בוֹ הִנְגַּע בְּגָדָיו יִהְיֶה פְרָמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פְרוּעַ" (= 'הווייה' הכוונה ל"יהיו" / 'יהיה' המוזכרים בפסוק לגבי בגד וראש), כשם ש"יהיו" האמור לגבי בגדים הכוונה לדבר שהוא מחוץ לגופו של המצורע דהיינו בגדיו, כך "יהיה" האמור לגבי ראשו הכוונה לדבר שהוא מחוץ לגופו של המצורע ולא לשער שהוא חלק מגופו, והוא התפילין, מוכח שאסור למצורע להניח תפילין.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור  
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com



052-342-4473



רב פפא דוחה: "יהיה" הנאמר לגבי ראשו הכוונה שראשו יהיה מגולה מכובע וסודר יפה.

**"האָנק דם"**: ה' אמר ליחזקאל שבדבר זה כן תנהג מנהג אבלות - שלא תשאל לשלום אחרים.

**ת"ש ובשאלת שלום וכו'**: גם זה נאמר לגבי שלוש עשרה תעניות שהתענו הציבור על עצירת גשמים ולא נענו, שאסורים בשאלת שלום.

**וניפשוט מינה למנודה**: שיהיה אסור בשאלת שלום, שהרי בברייתא זו כתוב שהמצורע שפתותיו יהיו מדובקות זו בזו **כמנודה** ואבל.

רב אחא דוחה: לא כתוב בברייתא שהוא 'אסור בשאלת שלום' אלא 'שיהא כמנודה ואבל', והכוונה שיהיה כמותם בשאר הדברים (= כגון כיבוס ותספורת) ולא לגבי שאלת שלום.

**מנודה** שונה לאחרים דברי תורה, ואחרים שונים לו. אבל **מוחרם** (= מי שנידוהו שלוש פעמים, והוא חמור ממנודה) לא שונה ולא שונים לו וכו', אבל מותר לו לשנות לעצמו בלחש.

ועושה לו חנות קטנה **בשביל פרנסתו**: כלומר שמותר לו לעשות רק מיעוט מלאכה בשביל להתפרנס. רב נותן דוגמא - כגון למכור מים בבקעה של מקום הנקרא 'ערבות' שאין להם שם מים.

**ובעלי קריין אסורים**: זבים ומצורעים ובעלי נדות יכולים ללמוד תורה ברתת ובזיעה, לפי שזבים ומצורעים ליבם דואג עליהם מחמת מחלת הזיבה, ובעלי נידות ליבם דואג עליהם מחמת שעברו על חטא, אבל בעלי קרי אסורים בלימוד תורה, לפי שהקרי בא להם מחמת שמחה וקלות ראש, ואינם ברתת.

**אבל אסור בתכבוסת וכו'**: מכך שיואב אמר לאשה התקועית **"וּלְבָשִׁי נָא בְּגָדֵי אֶבֶל"**, דהיינו בגדים מנוולים, מוכח שלאבל אסור לכבס את בגדיו.

**אָבֵל חייב בקריעה**: מכך שה' אמר לבני אהרן לאחר מיתת אחיהם נדב ואביהוא **"וּבְגְדֵיכֶם לֹא תִפְרְמוּ"**, משמע שכל האבלים חייבים בקריעת בגדיהם ולכן ה' הוצרך לומר להם שהם לא ינהגו כך.

**כפיית המיטה:** להפוך את המיטה. כפי ששנה בר קפרא - שה' אומר שברא את האדם בדמות דיוקנו (= בצלם אלהים), ובעוונותיהם הפכתיהם מחיים למוות, ולכן המתאבלים על המת יהפכו את המיטות שלהם.

**ת"ש כשאמרו אסור בעשיית מלאכה:** כשאמרו חכמים שבתענית ציבור אסורים בעשיית מלאכה - דווקא ביום אבל בלילה מותרים. הברייתא ממשיכה ומונה שם עוד שני דברים 'וכשאמרו אסור בנעילת הסנדל וכו' וכשאמרו אסור ברחיצה וכו', ומסיימת 'וכן אתה מוצא במנודה ובאבל'. משמע לכאורה שמנודה אסור בעשיית מלאכה. הגמרא דוחה. כוונת הברייתא שכך אתה מוצא במנודה בשאר הדברים המנויים שם כגון נעילת הסנדל ורחיצה.

**ת"ש מנודה שונה ושונים לו:** מלמד אחרים וכן אחרים מלמדים אותו. משכיר את עצמו לעבוד אצל אחרים, וכן אחרים עובדים אצלו.

דכתיב ואל תסוכי שמן: וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוּעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ **הַתְּאֵבְלִי נָא וּלְבָשִׁי נָא בְּגָדֵי אֶבֶל וְאֵל תְּסוּכִי שֶׁמֶן** וְהָיִיתִי כְּאִשָּׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְּאֵבְלֵת עַל מֵת".

כשאמרו אסור ברחיצה: אלו דברי הברייתא הנ"ל המסיימת 'וכן אתה מוצא במנודה'. הגמרא דוחה שמנודה הולך על שאר הדינים דהיינו נעילת הסנדל (ועשיית מלאכה).

כשאמרו אסור בנעילת הסנדל.. **לא אשארא:** דהיינו עשיית מלאכה ורחיצה. כלומר אין לנו הוכחה על מה הולך מנודה, ובכל פעם דוחה הגמרא שהוא הולך על הדינים האחרים שבברייתא (-תוס').

**וינחם דוד את בת שבע אשתו:** לאחר מות הילד הנולד ממעשה דוד ובת שבע, ניחם דוד את בת שבע ורק לאחר שתמו ימי הניחומים והאבלות חזר לשמש עימה.

**כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר מנודין היו:** במסכת יבמות מובא שהם היו נזופין לשמיים, בגלל חטא המרגלים שבגללו התעבבו במדבר 40 שנה (-תוס' ביבמות). והרי בכל אותן שנים הם פרו ורבו והולידו ילדים (-תוס').

**והא אמרת חמיר:** לעיל בעמוד הקודם אמר אב"י להיפך שמנודה לשמים חמור יותר ממנודה בידי אדם? הגמרא מתרצת שאב"י הסתפק בדבר האם מנודה לשמים חומר יותר או קל יותר, ולכן בכל פעם הוא דחה את הראיה מכיוון אחר.

מי קתני שאסור: לא כתוב שהוא אסור כמנודה ואבל, אלא שהוא כמו מנודה ואבל לענין אחר, ובנוסף הוא אסור בתשמיש המיטה. ואם כן אין ראייה שמנודה אסור בתשמיש.

אבל אינו משלח קרבנותיו: על ידי שליח שיקריבם עבורו בבית המקדש. כיון שאז הוא לא 'שלם' בדעתו שאין דעתו מיושבת עליו, (או שאינו שלם בשמחתו כי הוא אבל - רש"י כת"י).

דתניא ואחרי טהרתו: יחזקאל הנביא אומר את דיני הכהונה: "וְאֶל מֵת אָדָם לֹא יָבֹא לְטִמְאָה.. וְאַחֲרֵי טְהָרְתוֹ שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ לוֹ: וּבְיוֹם בָּאוּ אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶל הַחֹצֵר הַפְּנִימִית לְשֵׁרֵת בְּקֹדֶשׁ יִקְרִיב חֻטְאָתוֹ".

ופירוש הפסוקים כך הוא: 'ואחרי טהרתו' הכונה אחרי פרישתו מהמת, שבעת ימים יש לו שבהם מזים עליו (בשלישי ובשביעי). ואם נצטרע 'יספרו לו' שבעת ימים, וביום השמיני יכנס למקדש ויקריב קרבנותיו (ההכרח לפרש כן כי להיטהר מטומאת מת לא סופרים שבעת ימים, אלא כאמור צריכים להזות במשך שבעת ימים). 'וביום בואו אל הקודש' לאחר ספירתו 'יקריב חטאתו' דהיינו הכהן גדול המקריב בכל יום עשירית האיפה (-רבינו גרשום, וכלומר שגם לדעת רבי יהודה מצורע אסור לשלוח קרבנות בימי ספירו).

לדעת רבי שמעון לומדים מהמילים "וּבְיוֹם בָּאוּ אֶל הַקֹּדֶשׁ... יִקְרִיב" שרק בזמן שהוא ראוי להיכנס למקדש דהיינו כשהוא נטהר מצרעתו הוא ראוי להקריב קרבנותיו.